

Umeå kommuns pensionärsråd (UPR)

Tid: 17 september 2021 kl. 09.00-12.15

Plats: Digitalt sammanträde

Ordförande: Carin Nilsson (S)

Deltagare: Se nästa sida

Utses att justera: Anna-Lisa Johansson, PRO

Justeringstid: tisdagen den 28 september 2021 kl. 13.00

Sekreterare: § 1–10
Nils Enwald, kanslichef

Ordförande:
Carin Nilsson (S)

Justerare:
Anna-Lisa Johansson, PRO

BEVIS

Organ: Umeå kommuns pensionärsråd

Sammanträdesdatum: 2021-09-17

Förvaringsplats: Socialtjänstens kansli, Norra flygeln, Stadshuset

Underskrift:
Nils Enwald, kanslichef

Deltagare**Ordinarie ledamöter**

Carin Nilsson (S), ordförande, äldrenämnden
Lotta Holmberg (M), äldrenämnden
Ari Leinonen (S), fritidsnämnden, från kl. 10.00
Håkan Johansson (S), tekniska nämnden
Ulrik Berg (M), byggnadsnämnden
Tomas Wennström (S), kommunstyrelsen
Curt Wiklund, PRO
Anna-Lisa Johansson, PRO
Christer Hansson, PRO
Ann Svanberg, PRO, tjänstgörande ersättare
Barbro Kjellberg, SKPF
Bengt Roukus, SKPF
Sten Biström, SKPF, tjänstgörande ersättare
Roger Näslund, SPF
Marianne Rova, SPF
Valter Jauhiainen, Finska klubben, till kl. 11.00
Birgitta Lindkvist, Demensföreningen

Ej tjänstgörande ersättare

Lennart Johansson (M), tekniska nämnden, från kl. 10.00
Bror Lander (V), byggnadsnämnden
Veronica Kerr (KD), kommunstyrelsen
Bertil Holmberg, PRO
Gunny Blomgren, SKPF
Elisabeth Bjuhr, SPF
Christer Fjälkebrandt, Demensföreningen

Tjänstepersoner

Nils Enwald, kanslichef, äldreomsorgsförvaltningen
Mona Kårebrand Åberg, HR-chef, socialtjänsten
Elisabeth Öberg, färdtjänstkonsulent, Gator och parker
Moa Olsson, utredare, enheten för stöd och utveckling, socialtjänsten

§ 1

Upprop, val av justerare och justeringstid

Anna-Lisa Johansson, utses att justera protokollet, tisdagen den 28 september kl. 13.00

§ 2

Godkännande av dagordning

UPR godkänner förslaget till dagordning.

Christer Hansson, PRO, vill ställa en kort fråga kring Tillgänglighetsprogrammet. Den behandlas under övriga frågor.

§ 3

Genomgång av föregående protokoll

Ordförande Carin Nilsson (S) går igenom förra sammanträdet's protokoll.

Protokollet läggs till handlingarna.

§ 4

Korta rapporter**Beslut**

Umeå kommuns pensionärsråd har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning**Status Corona inom äldreomsorgen**

Kanslichef Nils Enwald informerar om aktuell status för Corona inom äldreomsorgen. Efter sommaren har ett antal brukare och personal på kommunens äldreboenden konstaterats med smitta efter testning vid misstanke. Ett klusterutbrott har skett på ett boende med flera konstaterat smittade brukare och personal. Äldreomsorgen har förväntat sig och planerat för att detta skulle komma att ske under hösten och har alla rutiner kring skyddsutrustning och hygien fortfarande på plats. Allmän screening av all personal har dock avslutats innan sommaren utifrån rekommendationer från regionens Vårdhygien. När smittade brukare eller personal upptäcks på ett boende så påbörjas dock lokal screening under en period där. Socialtjänstens gemensamma stabsläge avslutades innan sommaren men läget stäms fortfarande av löpande och vid behov utifrån läget. Den särskilda covid-enheten på Umeå norra korttidscentrum avvecklades även den innan sommaren då behovet ej kvarstod.

Frågor/medskick

Roger Näslund, SPF, ställer en fråga om vi kan fråga personal om de är vaccinerade. Nils Enwald svarar att det inte är möjligt rent arbetsrättsligt, då det är frivilligt att vaccinera sig. Däremot är verksamhetens bedömning att vaccinationsgraden är hög inom äldreomsorgen. Vi påminner om vikten av att vaccinera sig, att det finns ledig tider samt fortsatt efterlevnad av skyddsutrustnings- och hygienrutiner.

Curt Wiklund, PRO, ställer en fråga om brukare kan neka att insatser utförs med ovaccinerad personal. Nils Enwald svarar att detta inte är möjligt då kommunen inte kan fråga sina anställda om de är vaccinerade. Däremot kan brukare avsäga sig eller pausa sina insatser helt.

Christer Hansson, PRO, ställer en fråga hur kommunen försöker påverka nationellt för att krav ska kunna ställas på vaccination för personal inom äldreomsorgen. Nils Enwald svarar att kommunens personalavdelning har en löpande kontakt och dialog med Sveriges kommuner och regioner, SKR, kring dessa arbetsrättsliga frågor. En översyn av Smittskyddslagstiftningen är aviserad av regeringen.

Marianne Rova, SPF, ställer en fråga om när kommunens träffpunkter kommer att öppna sin verksamhet igen. Nils Enwald svarar att det pågår en dialog internt kring detta men att ingen tidplan finns. Just nu har all kraft lagts på öppnandet av Seniortorget i början av oktober.

Frågor som UPR vill lyfta till lokala brottsförebyggande rådet (BRÅ) där äldrefrågorna nu är representerade

Ordförande Carin Nilsson informerar om att äldrenämnden och äldrefrågorna nu är representerade i Umeå Brottsförebyggande råd, BRÅ. Hon efterfrågar frågor som pensionärsorganisationerna vill att hon ska ta upp och driva i rådet.

Frågor/medskick

Barbro Kjellberg, SKPF, lyfter att det vore bra med statistik hur det ser ut med våld i nära relationer för äldre och om det finns någon särskild statistik generellt kring våld mot äldre. Även vad som gäller för personalen inom äldreomsorgen när de misstänker våld vid insatser från kommunen.

Veronica Kerr, Kommunstyrelsen, lyfter fram att folkhälsoundersökningen från Umeå BRÅ - Jämlika liv - hur mår befolkningen i Umeå 2020? som presenterades under våren 2020, kan vara av intresse för pensionärsorganisationerna att ta del av.

Christer Hansson, PRO, lyfter fram att under pandemin har det skett en ökning av våld i nära relationer, hur kommer det fram och kan det redovisas i Umeå Brå. Även om vad som gäller om brukare utöver våld mot personal och hur detta redovisas.

Lotta Holmberg, Äldrenämnden, lyfter fram att det är viktigt att säkra hur orosanmälningar inom äldreomsorgen sker. Även att det behövs mer statistik på rån, telefonbedrägerier, våld i nära relationer, mot äldregruppen.

Bilagor

Inga bilagor.

§ 5

Information om status kring arbetet med äldreomsorgslyftet och övriga pågående kompetensutvecklings-/utbildningssatsningar inom äldreomsorgen**Beslut**

Umeå kommuns pensionärsråd har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

HR-chef Mona Kårebrand Åberg går igenom status i arbete med den statliga satsningen Äldreomsorgslyftet till och med juli månad. Totalt har Umeå kommun beviljats 35 mnkr för 2020 och hittills har 3,1 mnkr av dessa medel nyttjats. Utmaningen är tillgången till vikarier med rätt kompetens för personal som går utbildningssatsningar då detta sker på arbetstid. Vad gäller att läsa upp till undersköterska så är det ca. 100 st. som läser just nu. Vissa läser hela utbildningen, andra enskilda kurser då de kunnat validera delar. 50-70 medarbetare har visat intresse för att starta under hösten 2021.

Nytt för årets satsning är att medel även kan användas för ledarutbildning för första linjens chefer inom omsorgen. En förenklad upphandling har gjorts och det är Borås högskola som sköter utbildningen i år. Tre enhetschefer från äldreomsorgen och tre från externa utförare inom hemtjänsten har påbörjat utbildningen som sker på halvfart. En ny upphandling sker inför 2022 och då blir det istället på kvarts fart (25 %) så fler chefer ska kunna gå och kombinera med ordinarie arbete. Hittills har 13 st. chefer har anmält intresse inför våren 2022.

Vad gäller utbildningen till specialistundersköterska så är det 8 st. som utbildas våren 2021 till våren 2022. Pågår även en satsning att utbilda digitaliseringsombud inom hemtjänsten, språkombud med 12-15 deltagare under hösten 2021. De statliga medlen kan även användas för handledarutbildning, basutbildning samt för en person som arbetar med validering.

Marianne Rova, SPF, ställer en fråga att det behövs utbildning av äldreomsorgens personal och varför går det så trögt att komma igång med utbildningssatsningar utifrån de statliga medlen. Mona Kårebrand Åberg svarar att det tar tid att komma igång med utbildnings- och vikarieplanering och att 35 mnkr är så mycket medel att kommunen i princip skulle kunna utbilda all personal som saknar utbildning. Det stora problemet är vikarietillgång och tillgång på personal med delegering.

Konkurrensen har ökat om arbetskraft nu efter Corona med andra sektorer. Chefer gör stora insatser att försöka få personal att gå och försöker alltid möjliggöra detta.

Frågor/medskick

Roger Näslund, SPF, påpekar att det är ett märkligt system att staten satsar så mycket pengar men svårt för kommunerna att verkställa. Nu kommer det ännu mer medel i regeringens budget. Mona Kårebrand Åberg svarar att en skrivelse har ställts till regeringen via SKR kring detta och att det finns för mycket begränsningar och kortsiktighet i dessa satsningar.

Veronica Kerr, Kommunstyrelsen, ställer en fråga om kommunen kan använda medlen för utbildning i Vårdsvenska? Mona Kårebrand Åberg svarar att kommunen har en löpande kontakt med Socialstyrelsen om vad kommunen får använda medlen till och att kommunen försöker använda så mycket som möjligt av dessa. Nytt för i år är att Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått egna statliga medel för att utöka antalet platser på sina utbildningar vilket möjliggör för omsorgens satsningar.

Lotta Holmberg, Äldrenämnden, ställer en fråga hur många medarbetare som utbildas i vård- och omsorgssvenska och om inte språktest borde användas vid rekrytering. Mona Kårebrand Åberg svarar att det finns 20 platser per termin och de flesta medarbetarna kommer från äldreomsorgen. Det pågår även ett arbete med ett pilotprojekt kring en språk-applikation som stöd för personal inom hemtjänsten. Inom hemtjänsten testas också Google translate. Rekryteringscentrum har alltid intervjuer med ansökanden där språkfärdigheter kontrolleras, men inget formellt språktest.

Anna-Lisa Johansson, PRO ställer en fråga varför medarbetare som utbildas i handledning i språket kallas för språkombud? Mona Kårebrand Åberg svarar att de är fast anställda i kommunen och har detta som en del av sina ordinarie tjänster men utbildas för att stötta sina kollegor som "ombud för det svenska språket" på arbetsplatsen.

Bilagor

Äldreomsorgslyftet uppföljning - UPR 210917

§ 6

Uppföljning färdtjänst – kvarstående frågor/synpunkter utifrån informationen på UPR 7 maj 2021**Beslut**

Umeå kommuns pensionärsråd har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Färdtjänstkonsulent Elisabeth Öberg går igenom de föranmälda kvarstående frågorna efter informationen i UPR 7 maj inför dagens sammanträde.

Egen ansökan trots att läkarintyg efterfrågas - Färdtjänst bedöms och beslutas främst utifrån vad som anges i ansökan samt bifogat medicinskt utlåtande. Kommunen utreder ditt ärende och avgör om villkoren för färdtjänst är uppfyllda. Kommunen skickar ut egen enkät om hälsotillstånd utöver att läkarintyg/medicinskt utlåtande också efterfrågas som en del av utredningen.

Upplevs svårt att beviljas ledsagare i färdtjänstillståndet – Det finns tydliga kriterier om när en ledsagare kan beviljas kostnadsfritt. Kan finnas en sammanblandning med sjukresa för vård och behandling, vilket är regionens ansvar, och där gäller andra regler. Kommunen ansvarar för färdtjänstresor och det går alltid ha med sig en medresenär.

Resor i annan kommun – Umeå kommun har satt ett maximalt tak på 40 resor/kalenderår. Detta är ett frivilligt åtagande, enligt föreskriften. Det är väldigt få som ansökt om utökade resor utöver de 40, och detta är möjligt att bevilja om skäl finns.

Problem med anslutningsresor – Om frågan gäller anslutningsresor i Riksfärdtjänstillstånd så är det viktigt att kontakta bokningscentral/trafikutövare vid problem på resan och att man kontaktar tillståndsenheten för återkoppling sedan.

Om frågor på grupp- eller individnivå uppstår så svarar Färdtjänst gärna på frågor och funderingar kring reglementet. Välkomna att höra av er i så fall.

Frågor/medskick

Christer Hansson, PRO, ställer en fråga att det är en komplicerad procedur att ansöka om färdtjänst i och med att både ett läkarintyg/intyg från annan legitimerad personal behöver utfärdas och en kommunal utredning med väldigt detaljerade frågeställningar ska genomföras. Det borde räcka med antingen intyg eller utredning.

Elisabeth Öberg svarar att färdtjänst är en biståndsprövad insats från kommunen och måste därför utredas innan ett formellt beslut tas. Handläggarna tar ofta in uppgifter från personal på särskilt boende, hemtjänst/hemsjukvård och då krävs inte alltid ett läkarintyg för att kunna intyga personens färdigheter. Christer Hansson informerar om att PRO avser inkomma med en formell skrivelse angående dessa delar i färdtjänstreglementet vilken ställs till Gator och parker/Tekniska nämnden.

Curt Wiklund, PRO, ställer en fråga/synpunkt om att det inte är 40 genomförda resor i annan kommun utan 40 beställda resor. Elisabeth Öberg svarar att det alltid går att kontakta färdtjänsthandläggare om en person behöver mer resor pga. flera avbeställda resor under ett år, så det ska inte vara något bekymmer.

Christer Hansson, PRO, ställer en fråga om hur en person kan utnyttja sin kommunala färdtjänst till resor i annan kommun om avståndet inte överstiger 20 km. Elisabeth Öberg svarar att bor du nära kommungränsen så finns möjlighet till utökat färdtjänstområde och då finns det särskilda regler för dessa personer.

Bilagor

Uppföljning färdtjänst - Presentation UPR 2021-09-17
Presentation färdtjänst - UPR 2021-05-07

§ 7

Information om översyn av arvoderade anhörigvården inom äldreomsorgen**Beslut**

Umeå kommuns pensionärsråd har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Utredare Moa Olsson informerar om översynen av kommunens arvoderade anhörigvård. Detta är en uppföljning av den översyn som gjorde 2016 och uppföljningen är begärd av äldrenämnden och individ- och familjenämnden. Utredningen redogör för det aktuella kunskapsläget och vilka för- och nackdelar som finns gällande ekonomisk ersättning till anhöriga, undersöker hur anhörigstöd ser ut i andra kommuner samt ser över nuvarande arbetssätt kring kommunens anhörigvård. Intervjuer med biståndshandläggare, anhörigkonsulenter, kommunjurist har genomförts och kontakt har tagits med Sveriges Kommuner och Regioner, SKR. Det har även gått ut en enkät till arvoderade anhörigvårdare. Det är något färre brukare, 134 st., som får anhörigvård 2021 än vid förra översynen 2016, 173 st., och då även färre anhörigvårdare. Majoriteten är fortfarande kvinnor och personer över 65 år. Slutsatserna i utredningen är att det finns både för- och nackdelar för både brukaren och anhörigvårdaren, jämfört med andra biståndsprovade insatser, exempelvis hemtjänst. Ersättningen bedöms ligga på en rimlig nivå i Umeå. Utifrån detta så rekommenderades nämnderna att kvarstå med arvoderad anhörigvård, vilket även blev deras beslut. Utredningen presenterar även ett antal rekommendationer och förslag på förbättringar. Inledande enskilda samtal med anhörig respektive närstående, skapa rutiner för enskild uppföljning med närstående, rutinmässigt ställa frågor om våld i nära relationer, informationsspridning om kommunens anhörigstöd, Arbete med digitalisering samt Förebyggande åtgärder.

Frågor/medskick

Curt Wiklund, PRO, ställer fråga om det ingått i utredningen att titta på ett möjligt missbruk av välfärdssystemet med felaktigt utbetalda arvoden. Moa Olsson svarar att denna frågeställning inte funnits med i utredningen.

Christer Fjälkebrandt, Demensföreningen, ställer en fråga om det går att vara anhörigvårdare som barn till en anhörig? Moa Olsson svarar att detta är möjligt enligt kommunens regelverk.

Christer Hansson, PRO, ställer en fråga om det alltid sker en objektiv bedömning av biståndshandläggaren kring vem som ska utföra insatsen, en anhörig eller hemtjänsten. Moa Olsson svarar att hänsyn alltid tas till individens egna önskemål om utförare, inklusive anhörigvård.

Bilagor

Presentation anhörigvård UPR 210917

Rapport - Översyn av arvoderad anhörigvård

§ 8

Information om arbetet med äldreomsorgens aktiverande styrning och förslag på vision för äldreomsorgen**Beslut**

Umeå kommuns pensionärsråd har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kanslichef Nils Enwald informerar om arbetet med äldreomsorgens aktiverande styrning och förslag på vision för äldreomsorgen, som också gått ut på remiss tidigare i separat utskick till pensionärsorganisationerna. Sista svarsdatum är fredagen den 17 september.

SPF och PRO har inkommit med remissvar.

Medskick/synpunkter

Roger Näslund, SPF, ställer en fråga om var det övergripande målet om 200 000 invånare kommer ifrån. Ulrik Berg, byggnadsnämnden, svarar att detta har kommunfullmäktige fastställt och är en revidering från 150 000 invånare då kommunen såg att det målet skulle överträffas.

Christer Hansson, PRO, ställer en fråga hur kommunen definierar äldreomsorg i visionen och om det bara gäller de som har insatser eller även täcker in seniorer utan insatser. Nils Enwald svarar att visionen även är tänkta att omfatta kommunens arbete med alla seniorer, men eftersom det är äldrenämnden som fastställer den blir det naturligt att prata om äldreomsorg.

Ann Svanberg, PRO, ställer en fråga/synpunkt att det kan vara svårt att vara visionär när resurserna till äldreomsorgen är knappa från politiskt håll och undrar om det finns någon vision för hur skatteintäkterna ska räcka till för att kunna skapa det goda livet för kommunens seniorer. Thomas Wenström, kommunstyrelsen, svarar att kommunen behöver öka skatteintäkterna för att kunna satsa på exempelvis äldreomsorgen.

Marianne Rova, SPF, anser att visionen är bra och att SPF också lämnat ett remissvar.

Elisabeth Bjuhr, SPF, anser att kommunen bör ha mer fokus i den kommunövergripande verksamhetsidé/visionen på skola och omsorg.

Bilagor

Remiss Vision pensionärsorganisationer

§ 9

Korta punkter/återrapporter**Beslut**

Umeå kommuns pensionärsråd har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning**Aktuellt från styrelser och nämnder*****Kommunstyrelsen/Personalnämnden***

Thomas Wennström, Kommunstyrelsen, informerar om att utifrån pandemin så diskuteras det kring nya riktlinjer för kommunens personal gällande distansarbete mm. Utifrån styrberedningen så är en arbetsgrupp tillsatt där medborgardialog och de olika råden ska genomlysas. Personalnämnden har beslutat om en plan för hur kommunens nämnder/verksamheter ska arbeta aktivt med diskriminering.

Tekniska nämnden

Håkan Johansson, Tekniska nämnden, informerar om att planering pågår inför vintern och snöröjningen. Håkan Johansson tar även med sig diskussionen kring Färdtjänst. Anna-Lisa Johansson, PRO, ställer en fråga om bänkar längs promenadstråk kring Ersboda och Mariehem. Ari Leinonen, Fritidsnämnden, svarar att han har haft kontakt med Tekniska nämnden i samma fråga kring Carls hem och Carlslid och fick info om att det skulle hanteras under augusti. Håkan Johansson tar tillbaka frågan till Tekniska nämnden.

Byggnadsnämnden

Ulrik Berg (M), Byggnadsnämnden, informerar om att kommunen nu har planer för att möjliggöra byggandet av 12 000 bostäder men med en längre tidshorisont. För verksamhetsmark är det kortare tidsperspektiv. Vad gäller trygghetsboenden finns det aktörer som vill etablera sig utanför centrum, exempelvis Täfteå och Skravelsjö.

Fritidsnämnden

Ari Leinonen (S), Fritidsnämnden, informerar om invigningen av fotbollshallen på Dragonens idrottscenter den 1 december. Ekonomiskt är det tufft för Fritidsnämnden då intäkter utifrån taxor för användande av anläggningar och badande utifrån pandemin är lägre även i år. Ari Leinonen visar även tillsammans med Lennart Johansson bucklan över Umeå - Årets idrottsstad 2021 i bild. Utmärkelsen gick även till Umeå år 2020 och 2018.

§ 10

Övriga frågor

Christer Hansson, PRO, har ett medskick gällande Tillgänglighetsprogrammet och att det är viktigt att pensionärsorganisationerna får vara med tidigt i arbetet.